

โมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของความสุขในการทำงานของครู โรงเรียนเทศบาล
สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

ว่าที่ร้อยตรีหญิงสุริยา ยิ้มแย้ม

ดุษฎีนิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต

สาขาวิชาการบริหารการศึกษา

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา

มิถุนายน 2556

คณะกรรมการควบคุมคุณิพนธ์และคณะกรรมการสอบคุณิพนธ์ ได้พิจารณา
คุณิพนธ์ของ ว่าที่ร้อยตรีหญิงอุริชญา ชัยเยี่ยม ฉบับนี้แล้ว เห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการ
ศึกษาตามหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา ของมหาวิทยาลัยบูรพาได้

คณะกรรมการควบคุมคุณิพนธ์

.....อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ศญาญ ชีระวนิชตระกูล)

.....อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม
(รองศาสตราจารย์ ดร.คุณวุฒิ คนฉลาด)

คณะกรรมการสอบคุณิพนธ์

.....ประธาน
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.รุ่ง เจริญจิต)

.....กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ศญาญ ชีระวนิชตระกูล)

.....กรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร.คุณวุฒิ คนฉลาด)

.....กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สม โภชน์ อเนกสุข)

คณะศึกษาศาสตร์อนุมัติให้รับคุณิพนธ์ฉบับนี้ เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตาม
หลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา ของมหาวิทยาลัยบูรพา

.....คณบดีคณะศึกษาศาสตร์
(รองศาสตราจารย์ ดร.มนตรี เข้มกลีกร)

วันที่..... เดือน..... พ.ศ. 2556

ประกาศคุณูปการ

คุณฐิณิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลงได้ด้วยความอนุเคราะห์อย่างยิ่งจาก ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ศญาญ ชีระวุฒิตระกูล อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก ที่ได้ทุ่มเททั้งร่างกาย แรงใจ อบรม สั่งสอน และกรุณาให้ข้อเสนอแนะ แนวทาง อันเป็นประโยชน์ และมีคุณค่าอย่างยิ่งต่อคุณภาพคุณฐิณิพนธ์ ผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งในพระคุณและความกรุณาเป็นอย่างยิ่ง และขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ โอกาสนี้

ขอกราบขอบพระคุณ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.รุ่ง เชนจิต ประธานการสอบคุณฐิณิพนธ์ รองศาสตราจารย์ ดร.คุณวุฒิ คนฉลาด ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สมโภชน์ อเนกสุข คณะกรรมการสอบคุณฐิณิพนธ์ และคณาจารย์ประจำศูนย์วัดกรรมการบริหารและผู้นำทางการศึกษาทุกท่าน ที่ได้อบรมสั่งสอน ให้ความรู้ อันทรงคุณค่าแก่ผู้วิจัย ขอกราบขอบพระคุณ รองศาสตราจารย์ ดร.ไพรัตน์ วงษ์นาม อาจารย์ประจำภาควิชาวิจัยและจิตวิทยาประยุกต์ ที่กรุณาตัดสินใจเพื่อการแปลผลให้กับผู้วิจัย ขอกราบขอบพระคุณ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อานนท์ ไชยสุริยา ที่กรุณาให้คำแนะนำด้านการแปลภาษา เพื่อเพิ่มคุณค่าให้กับคุณฐิณิพนธ์ฉบับนี้

ขอกราบขอบพระคุณ ผู้เชี่ยวชาญทุกท่าน ที่กรุณาเสียสละเวลาเวลาอันมีค่า เพื่อให้ข้อเสนอแนะในการตรวจสอบเครื่องมือวิจัย จนได้เครื่องมือที่มีคุณภาพสำหรับการทำวิจัยในครั้งนี้

ขอกราบขอบพระคุณ ท่านปลัดเสาวภา รัตนพันธ์ ท่านปลัดสฤณี สุภาเลิศ ผอ.รังสรรค์ ไฟกิ่ง ผอ.ปัญญา ศิริคง ผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ผู้บริหารสถานศึกษา เพื่อนครู และผู้บังคับบัญชาลูกเสือระดับผู้นำ ขันความรู้ชั้นสูง รุ่นที่ 588 ที่ให้ความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลอย่างดียิ่ง ตลอดจนเพื่อน ๆ นิสิตหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา รุ่น IT 4 ที่คอยให้กำลังใจ ในยามเหนื่อยล้าเสมอมา

ขอกราบขอบพระคุณ คุณพ่อสว่าง สวัสดิ์พูน คุณแม่ทองมี สวัสดิ์พูน บิดามารดา อันเป็นที่รักยิ่งของลูก ผู้สร้างแรงบันดาลใจในการศึกษาต่อ จนทำให้ลูกประสบความสำเร็จในวันนี้ ขอกราบขอบพระคุณ คุณวรรณะ ยิ้มแย้ม และเด็กหญิงอภิษฎา ยิ้มแย้ม สามิและลูก ที่คอยมอบความรัก ความห่วงใย เป็นกำลังใจ และแรงผลักดัน เพื่อฝ่าฟันอุปสรรค และก้าวเดินไปข้างหน้าด้วยความมั่นใจ

คุณค่าและประโยชน์ที่เกิดขึ้นจากคุณฐิณิพนธ์ฉบับนี้ ผู้วิจัยขอน้อมรำลึกและบูชาพระคุณแก่บุพการีของผู้วิจัย และคุณพ่อสว่าง สวัสดิ์พูน บิดาผู้ล่วงลับไปก่อนที่จะได้เห็นความสำเร็จของลูก บุรพจารย์ทุกท่านที่อยู่เบื้องหลังในการวางรากฐานการศึกษาให้กับผู้วิจัย ตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน

ว่าที่ร้อยตรีหญิงกฤษณา ยิ้มแย้ม

52810051: สาขาวิชา: การบริหารการศึกษา; กศ.ด. (การบริหารการศึกษา)

คำสำคัญ: ความสุขในการทำงานของครู โรงเรียนเทศบาล/ โมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุ

ว่าที่ร้อยตรีหญิงอุไรชญา อิ่มแย้ม: โมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของความสุข

ในการทำงาน ของครู โรงเรียนเทศบาล สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (THE CAUSAL

RELATIONSHIP MODEL OF WORKING HAPPINESS OF TEACHER IN MUNICIPALITY

SCHOOL UNDER THE LOCAL GOVERNMENT ORGANIZATION) คณะกรรมการควบคุม

คุรุภัณฑ์: สฤยา ชีระวนิชตระกูล, กศ.ด., คุณวุฒิ คนฉลาด, Ed.D. 284 หน้า. ปี พ.ศ. 2556.

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน พัฒนาโมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุและตรวจสอบความสอดคล้องของโมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของความสุขในการทำงานของครู โรงเรียนเทศบาล กับข้อมูลเชิงประจักษ์ กลุ่มตัวอย่างเป็นครูโรงเรียนเทศบาล 56 โรงเรียน จำนวน 672 คน ในปีการศึกษา 2554 ได้มาโดยการสุ่มตัวอย่างแบบหลายขั้นตอน (Multi-stage Sampling) เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามประมาณค่า 4 ระดับ มีค่าอำนาจจำแนกรายข้อระหว่าง .41-.85 และค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับมีค่า .98 วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติขั้นสูง ในการวิเคราะห์และตรวจสอบโมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุ ผลการวิจัย พบว่า

1. องค์ประกอบเชิงสาเหตุของความสุขในการทำงานของครู โรงเรียนเทศบาล

จากการทบทวนวรรณกรรม มี 4 ตัวแปรแฝง ได้แก่ ภาวะผู้นำเหนือผู้นำของผู้บริหาร

การบริหารงานบุคคล ความสัมพันธ์ในโรงเรียน และวัฒนธรรมโรงเรียน เมื่อนำมาวิเคราะห์

องค์ประกอบเชิงยืนยัน (CFA) ของแต่ละตัวแปรแฝง พบว่า มีความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้าง

2. ปัจจัยที่มีผลต่อความสุข (HP) เรียงตามลำดับค่าอิทธิพลรวม ได้แก่ ความสัมพันธ์

ในโรงเรียน (RE) วัฒนธรรมโรงเรียน (CU) การบริหารงานบุคคล (AD) และภาวะผู้นำเหนือผู้นำ

ของผู้บริหาร (SL) โดย 2 ตัวแปร คือ การบริหารงานบุคคล และภาวะผู้นำเหนือผู้นำของผู้บริหาร

มีอิทธิพลทางอ้อมต่อความสุขในการทำงาน ผ่านตัวแปรวัฒนธรรมโรงเรียน ตัวแปรความสัมพันธ์

ในโรงเรียนมีอิทธิพลทางตรงและทางอ้อมต่อความสุขในการทำงานอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

โดยมีโมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุในรูปสมการ ดังนี้ $HP = -.24*SL + -.29*AD + .87*RE + .40*CU$

สมการดังกล่าว สามารถอธิบายความผันแปรของตัวแปรความสุขในการทำงานได้ร้อยละ 70

3. ความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของความสุขในการทำงานของครู โรงเรียนเทศบาล

มีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ โดยมีค่าสถิติที่บ่งชี้คือ $\chi^2 = 601.41, df = 320, p = .000$

$$\frac{\chi^2}{df} = 1.88, CFI = 1.00, RMSEA = .036$$

52810051: MAJOR: EDUCATIONAL ADMINISTRATION; Ph.D. (EDUCATIONAL ADMINISTRATION)

KEYWORDS: WORKING HAPPINESS OF TEACHER MUNICIPALITY SCHOOL UNDER THE LOCAL GOVERNMENT ORGANIZATION/ CAUSAL RELATIONSHIP MODEL

PURICHAYA YIMYEAM: THE CAUSAL RELATIONSHIP MODEL OF WORKING HAPPINESS OF TEACHER IN MUNICIPALITY SCHOOL UNDER THE LOCAL GOVERNMENT ORGANIZATION. ADVISORY COMMITTEE: SADAYU TEERAVANITRAKUL, Ed.D., KUNAWUDH KONCHALARD, Ed.D., 284 P.2013.

The objectives of this research was to; analyze confirmative factor, develop causal relationship model, and to validate the developed model develop causal relationship of teachers' happiness in the municipality school. The sample were selected through multi-stage sampling from 672 teachers of 56 schools in the academic year of 2554. Five latent variables were studied. The instrument for data collection was a four point rating scale questionnaire. It consisted of six parts with the discriminating indices ranged from .45-.85 and the reliability of .98 for the whole set of questionnaire. Hierlaval statistics was used for data analysis to validate the causal relationship model. The findings revealed that;

1. The causal factor of working happiness of teachers composed of four latent variables. They were; superleadership, personnel management, interpersonnel relationship and school culture. The CFA confirmed that each latent variable passed construct validity.

2. Factors affecting happiness can be ranged respectively based on total effect as follows: interpersonnel relationship (RE) school culture (CU) personnel management (AD) and administrations' superleadership (SL) where as AD and SL influenced indirectly on working happiness through CU. The in-school relationship variable showed direct effect on working happiness significantly which can be shown by $HP = -.24* SL + -.29*AD +.87* RE + .40 *CU$. The so-called equation can explain 70 percent of the variance accounted for.

3. The causal relationship of teachers working happiness fit with empirical data which could be confirmed by $\chi^2 = 601.41$ $df = 320$ $p = .000$ $\frac{\chi^2}{df} = 1.88$ $CFI = 1.00$, $RMSEA = .036$

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
สารบัญ.....	ฉ
สารบัญตาราง.....	ซ
สารบัญภาพ.....	ณ
บทที่	
1 บทนำ.....	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	4
คำถามในการวิจัย.....	5
กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	5
สมมติฐานการวิจัย.....	10
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	11
ขอบเขตของการวิจัย.....	11
นิยามศัพท์เฉพาะ.....	14
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	21
การจัดการศึกษาของโรงเรียนเทศบาล.....	21
แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับความสุขในการทำงานและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	27
แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับวัฒนธรรมโรงเรียนและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	46
แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับภาวะผู้นำเหนือผู้นำและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	77
แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการบริหารงานบุคคลและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	101
แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับความสัมพันธ์ในโรงเรียนและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	129
แนวคิดเกี่ยวกับโมเดลลิสเรล	153

บทที่	หน้า
3 วิธีดำเนินการวิจัย.....	158
ขั้นตอนการดำเนินการวิจัย.....	158
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	160
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	162
การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	168
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	169
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	173
สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล.....	173
การเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	175
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	175
5 สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	197
สรุปผลการวิจัย.....	197
อภิปรายผล.....	199
ข้อเสนอแนะ.....	217
บรรณานุกรม.....	219
ภาคผนวก.....	237
ภาคผนวก ก.....	238
ภาคผนวก ข.....	241
ภาคผนวก ค.....	243
ภาคผนวก ง.....	245
ภาคผนวก จ.....	248
ภาคผนวก ฉ.....	250
ภาคผนวก ช.....	266
ภาคผนวก ซ.....	277
ประวัติย่อของผู้วิจัย.....	284

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
1 พฤติกรรมของผู้นำแบบดั้งเดิมและพฤติกรรมแบบจัดการด้วยตนเองของผู้นำ.....	86
2 กลยุทธ์ทางพฤติกรรมและความคิดของการจัดการด้วยตนเองตามแนวคิดของ แมนซ์ และซิมส์.....	87
3 การเปรียบเทียบลักษณะของโมเดลเชิงสาเหตุแบบดั้งเดิมและโมเดลอิสระ.....	155
4 การแบ่งชั้นพื้นที่การมีส่วนร่วมของครูจำแนกตามภูมิภาคและโรงเรียนของครู ผู้ให้ข้อมูล.....	161
5 ค่าต่ำสุดของอัตราส่วนความเที่ยงตรงตามเนื้อหาตามสูตรลอว์รี่.....	167
6 ค่าความเชื่อมั่นและค่าอำนาจจำแนกของแบบสอบถาม.....	168
7 จำนวนร้อยละของตัวแปรโมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของความสุขในการทำงาน ของครูโรงเรียนเทศบาล.....	176
8 ค่าเฉลี่ยเลขคณิต ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าความเบ้ (Skewness) และค่าความโด่ง (Kurtosis) ของตัวแปรสังเกตได้.....	177
9 สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรสังเกตได้ในโมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของความ สุขในการทำงานของครูโรงเรียนเทศบาล.....	185
10 ผลการวิเคราะห์แยกค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรและค่าสัมประสิทธิ์ อิทธิพลของความความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของความสุขในการทำงานของครูโรงเรียน เทศบาล ตามโมเดลสมมติฐาน.....	190
11 ค่าสัมประสิทธิ์การพยากรณ์และค่าความเที่ยงของตัวแปรสังเกตได้โมเดล ความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของความสุขในการทำงานของครูโรงเรียนเทศบาล ตามโมเดลสมมติฐาน.....	192
12 ผลการวิเคราะห์แยกค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรและค่าสัมประสิทธิ์ อิทธิพลของความความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของความสุขในการทำงานของครู โรงเรียนเทศบาล Adjusted Model.....	194
13 ค่าสัมประสิทธิ์การพยากรณ์และค่าความเที่ยงของตัวแปรสังเกตได้โมเดล ความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของความสุขในการทำงานของครูโรงเรียนเทศบาล Adjusted Model.....	196

สารบัญภาพ

ภาพที่	หน้า
1 กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	9
2 แบบจำลองสมมติฐานความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของความสุขในการทำงาน ของครู โรงเรียนเทศบาล.....	10
3 โครงสร้างความสัมพันธ์ระหว่างส่วนกลางกับท้องถิ่น.....	25
4 โครงสร้างการบริหารการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น.....	27
5 ความสัมพันธ์ระหว่างความสุขของพนักงานกับองค์กรแห่งความสุข.....	40
6 วงจรการพัฒนาบรรยากาศในการทำงานที่มีความสุข.....	44
7 องค์ประกอบของภาวะผู้นำเหนือผู้นำ.....	82
8 การประยุกต์ใช้ทฤษฎีแรงจูงใจกับคนเก่ง.....	115
9 แบบจำลองปัจจัยเบื้องต้นที่มีอิทธิพลต่อความผูกพันต่อองค์กรและผลของความผูกพัน ต่อองค์กร.....	137
10 สมมติฐานของที่มาและผลที่ตามมาของความผูกพันต่อองค์กร.....	138
11 การวัดการรับรู้การได้รับการสนับสนุนจากโรงเรียน.....	147
12 ขั้นตอนการดำเนินการวิจัย.....	159
13 โมเดลองค์ประกอบเชิงยืนยันภาวะผู้นำเหนือผู้นำของผู้บริหารกับข้อมูลเชิงประจักษ์...	180
14 โมเดลองค์ประกอบเชิงยืนยันการบริหารงานบุคคลกับข้อมูลเชิงประจักษ์.....	181
15 โมเดลองค์ประกอบเชิงยืนยันความสัมพันธ์ในโรงเรียนกับข้อมูลเชิงประจักษ์.....	182
16 โมเดลองค์ประกอบเชิงยืนยันวัฒนธรรมโรงเรียนกับข้อมูลเชิงประจักษ์.....	183
17 โมเดลองค์ประกอบเชิงยืนยันความสุขในการทำงานกับข้อมูลเชิงประจักษ์.....	184
18 โมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของความสุขในการทำงานของครู โรงเรียนเทศบาล ตามโมเดลสมมติฐาน.....	189
19 โมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของความสุขในการทำงานของครู โรงเรียนเทศบาล กับข้อมูลเชิงประจักษ์ Adjusted Model.....	193